

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobkyně: **Odborová organizace pracovníků správ památkových objektů při Národním památkovém ústavu**, IČ 26991934, se sídlem Bouzov 8, zastoupená Mgr. Pavlem Batěkem, advokátem se sídlem Sokolovská 394/17, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo kultury**, se sídlem Maltézské nám. 1, Praha 1, proti fiktivnímu rozhodnutí žalovaného ve věci žádosti o poskytnutí informace, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 5. 2008, č. j. 5 Ca 73/2006 - 38,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á.**
- II.** Ustanovenému zástupci stěžovatelky, advokátovi Mgr. Pavlu Batěkovi, se sídlem Sokolovská 394/17, Praha 8, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 5712 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení v záhlaví označeného pravomocného usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Tímto rozhodnutím byla odmítnuta žaloba stěžovatelky podaná proti fiktivnímu negativnímu rozhodnutí žalovaného Ministerstva kultury, kterým byl zamítnut rozklad stěžovatelky ze dne 24. 2. 2006, sp. zn. 50/2006, a potvrzeno fiktivní negativní rozhodnutí Ministerstva kultury o zamítnutí její žádosti ze dne 7. 2. 2006, sp. zn. 30/2006, o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu

k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“).

Napadeným usnesením shledal městský soud žalobu jako nepřijatelnou podle § 68 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a proto ji v souladu s § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl.

V souzené věci stěžovatelka předložila své podání ze dne 24. 2. 2006, sp. zn. 50/2006, adresované Ministerstvu kultury, kterým podala rozklad proti fiktivnímu negativnímu rozhodnutí o zamítnutí poskytnutí informace žádané dopisem pod sp. zn. 30/2006, ze dne 7. 2. 2006. Současně stěžovatelka doložila, že toto podání e-mailovou poštou odeslala dne 24. 2. 2006 ve 12:40 hodin na adresu „posta@mkcr.cz“, a zároveň uvedla, že toto její podání učiněné v elektronické podobě nebylo podepsáno zaručeným elektronickým podpisem. Městský soud vycházel z uvedených skutečností a poukázal na ustanovení § 37 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), dle kterého je podání možno učinit písemně nebo ústně do protokolu anebo v elektronické podobě podepsané zaručeným elektronickým podpisem. Za podmínky, že je podání do 5 dnů potvrzeno, popř. doplněno způsobem uvedeným v předchozí větě, je možno je učinit i pomocí jiných technických prostředků, zejména prostřednictvím dálkopisu, telefaxu nebo veřejné datové sítě bez použití zaručeného elektronického podpisu.

Dle městského soudu jsou ve větě prvé citovaného ustanovení správního řádu stanoveny formy, jakými je možno podání jako úkon směřující vůči správnímu orgánu učinit. Jednou z možných forem je elektronická podoba podání podepsaného zaručeným elektronickým podpisem. Podáním, které lze považovat jako úkon směřující vůči správnímu orgánu (§ 37 odst. 1 správního řádu), může být podání učiněné prostřednictvím veřejné datové sítě bez použití zaručeného elektronického podpisu pouze tehdy, je-li toto podání do 5 dnů potvrzeno, popř. doplněno způsobem uvedeným ve větě první ustanovení § 37 odst. 4 správního řádu. Není-li podání učiněné v elektronické podobě podepsáno zaručeným elektronickým podpisem a není-li ve stanovené lhůtě potvrzeno, popř. doplněno způsobem v zákoně stanoveným, je třeba věc posoudit, jako by toto podání vůbec nebylo učiněno. Lhůta 5 dnů stanovená v § 37 odst. 4 správního řádu pro potvrzení, případně doplnění podání, je procesní lhůta stanovená přímo zákonem, která dává možnost při dodržení podmínek v zákoně stanovených učinit podání i pomocí jiných technických prostředků než v zákoně stanovených. Zaručený elektronický podpis není obsahovou náležitostí podání ve smyslu § 37 odst. 2 správního řádu, kterou pomůže správní orgán podateli odstranit nebo ho vyzve k jejímu odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu podle § 37 odst. 3 správního řádu.

Na základě shora uvedeného dospěl městský soud k závěru, že žalobkyně nevyčerpala řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, neboť nepodala rozklad proti prvostupňovému fiktivnímu negativnímu rozhodnutí žalovaného o zamítnutí její žádosti ze dne 7. 2. 2006, sp. zn. 30/2006, o poskytnutí informace. Proto podanou žalobu jako nepřijatelnou odmítl.

V kasační stížnosti, resp. v jejím doplnění stěžovatelka uvedla, že jsou dány důvody kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

V této souvislosti stěžovatelka uvedla, že člověk neznalý dopodrobna znění zákona o svobodném přístupu k informacím může důvodně předpokládat, že i na podání opravného prostředku dle citovaného zákona lze aplikovat postup dle ustanovení § 14 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, který v souladu s § 20 odst. 4 téhož zákona, neukládá osobě činící podání v elektronické podobě, aby zajistila formální požadavky ukládané správním řádem. Paradoxně pro tyto důvody, resp. pro nesplnění formálních náležitostí elektronického podání dle správního řádu, byla odmítnuta žaloba stěžovatelky proti negativnímu fiktivnímu rozhodnutí žalovaného, kterým byl zamítnut její rozklad ze dne 24. 2. 2006. Kdyby žalovaný správní orgán postupoval v souladu s § 20 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím a následně, tedy po podání rozkladu (učiněného elektronicky dle § 14 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím), aplikoval ustanovení správního řádu, měl dojít k závěru, že nedostatky v podpisu odvolání nezakládají samy o sobě nepřípustnost odvolání a přísluší je odstranit dle § 37 odst. 3 správního řádu (v souvislosti s podáním rozkladu v souladu s § 16 odst. 1 a § 14 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, kdy není stanovena povinnost elektronického podpisu při učinění podání v elektronické podobě).

Z dosavadní judikatury je dle mínění stěžovatelky pro elektronická podání klíčový nálezn Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 319/05, v němž soud citoval důvodovou zprávu k zákonu č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších přepisů, a následně pomocí objektivně teleologického výkladu uzavřel, že cílem právní úpravy je „*usnadnit doručování podání prostřednictvím elektronické komunikace tak, aby byla v co největší míře zajištěna rovnost elektronických podání s podáními v písemné podobě na papíře.*“

Z ustanovení § 37 odst. 3 správního řádu vyplývá, že pokud nesplňuje podání požadované náležitosti, nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán podateli nedostatky odstranit nebo ho vyzve k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu, což se ale dle praxe a výkladu tohoto ustanovení vztahuje pouze na podání učiněná písemnou formou. Pro podání v elektronické podobě takto postupovat není možno, i když by to zabralo méně času a také finančních prostředků, neboť jak je známo, komunikace prostřednictvím elektronických prostředků je snadnější, rychlejší a ekonomičtější. Stěžovatelka má za to, že daná praxe je nelogická, nevhodná a neodpovídá ani logickému výkladu předmětných ustanovení správního řádu. Správní řád nikde nestanoví, že podání, které není učiněno předepsaným způsobem, je bez právních následků a správní orgán k němu přihlížet nebude.

Z výše uvedeného dle stěžovatelky jasně vyplývá, že by správní orgány neměly ustanovení správního řádu vykládat v neprospěch účastníků řízení, ale naopak by měly jednat ve veřejném zájmu, za což lze výše uvedené považovat. Současně stěžovatelka upozornila, že takový postup je v rozporu s několika zásadami správního řízení, a to např. vyřizováním věcí bez zbytečných průtahů, povinností vyřešit věc takovým způsobem,

aby to odpovídalo okolnostem případu, či povinností rozhodovat ve skutkově shodných nebo podobných případech tak, aby nevznikaly nedůvodné rozdíly.

Závěrem stěžovatelka s ohledem na shora uvedené navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření k předložené kasační stížnosti uvedl, že se plně ztotožňuje s důvody uvedenými v napadeném usnesení, pro něž byla žaloba městským soudem odmítnuta. Dále upozornil, že k žalobě, ke kasační stížnosti ani k jiným podáním stěžovatelky v uvedené věci není připojen opis usnesení stěžovatelky – právnické osoby o tom, že s obsahem podání byl vysloven souhlas, jak vyžaduje ustanovení § 37 odst. 2, věta třetí, s. ř. s. Z uvedených důvodů navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), ověřil při tom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podání lze obecně charakterizovat jako projev vůle subjektu, který ho činí, a podle správního řádu (§ 37 odst. 1) představuje obecnou formu úkonu směřujícího vůči správnímu orgánu. Ke konkrétní formě tohoto úkonu správní řád (§ 37 odst. 4) stanoví, že ho je možno učinit kromě tradičních způsobů (písemně nebo ústně do protokolu) také v elektronické podobě podepsané zaručeným elektronickým podpisem podle zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů. Další technické prostředky (zejména dálkopis, telefax nebo veřejná datová síť bez použití zaručeného elektronického podpisu) jsou přípustné s podmínkou, že budou do pěti dnů doplněny nebo potvrzeny způsobem uvedeným v předchozí větě.

Správní řád upravuje tři základní technické způsoby, jimiž je možné podání učinit, aby s tímto úkonem účastníka byly spojeny právní účinky, a to písemně, ústně do protokolu nebo v elektronické podobě podepsané zaručeným elektronickým podpisem. Podání učiněné v jiné formě, např. prostřednictvím veřejné datové sítě (internetu) bez použití zaručeného elektronického podpisu, tj. běžným e-mailem, jako tomu bylo v projednávaném případě, přitom není a priori vyloučeno, pokud je následně (do 5 dnů) potvrzeno jedním ze tří shora uvedených technických způsobů preferovaných správním řádem. Tato „neformální“ či „nouzová“ forma podání je vhodná v těch případech, kdy zejména z časových důvodů nelze učinit podání v řádné formě, neboť lhůta je zachována, bylo-li původní „neformální“ podání učiněno ve stanovené lhůtě (srov. Vedral, J.: Správní řád, komentář, RNDr. Ivana Exnerová – BOVA POLYGON, Praha, 2006, s. 274).

To znamená, že podání učiněné prostřednictvím veřejné datové sítě – internetu – nemusí být podepsáno zaručeným elektronickým podpisem za podmínky, že je do 5 dnů

potvrzeno v elektronické podobě podepsané zaručeným elektronickým podpisem, popřípadě doplněno písemně nebo ústně do protokolu. Stěžovatelka však své podání učiněné v elektronické podobě bez zaručeného elektronického podpisu, tj. podání učiněné mimo zákonem předepsanou formu, nijak nedoplnila a na její podání se hledí jako by nebylo učiněno. Nelze proto hovořit ani o právních účincích stěžovatelkou učiněného podání a Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem přijatým městským soudem, dle kterého stěžovatelka nevyčerpala řádné opravné prostředky před správním orgánem a podaná žaloba je tudíž nepřijatelná. V návaznosti na stěžovatelkou předestřenou argumentaci přitom považuje zdejší soud za nutné poznamenat následující:

Základním problémem právní jistoty úkonů učiněných prostřednictvím veřejné datové sítě (internetu) je skutečnost, že zprávy takto zaslané postrádají záruku, že byly poslány určitou osobou a že při jejich přenosu nedošlo k jejich pozměnění. Tento problém je řešen prostřednictvím elektronického podpisu, který spočívá v nahrazení klasického podpisu na papíru podpisem elektronického dokumentu, při současném zachování nebo dokonce zvýšení bezpečnosti.

Základní rámec právní regulace elektronického podpisu je dán zákonem o elektronickém podpisu, který rozlišuje elektronický podpis a zaručený elektronický podpis. Elektronickým podpisem se rozumí údaje v elektronické podobě, které jsou připojené k datové zprávě nebo jsou s ní logicky spojené a které slouží jako metoda k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě [viz § 2 písm. a) zákona o elektronickém podpisu]. Podle této definice se může jednat i o pouhý naskenovaný podpis, osobní identifikační číslo, stejně tak jako o pouhé jméno odesílatele uvedené v e-mailu, atp. Zaručeným elektronickým podpisem se rozumí elektronický podpis, který splňuje následující požadavky:

1. je jednoznačně spojen s podepisující osobou,
2. umožňuje identifikaci podepisující osoby ve vztahu k datové zprávě,
3. byl vytvořen a připojen k datové zprávě pomocí prostředků, které podepisující osoba může udržet pod svou výhradní kontrolou,
4. je k datové zprávě, ke které se vztahuje, připojen takovým způsobem, že je možno zjistit jakoukoliv následnou změnu dat [viz § 2 písm. b) zákona o elektronickém podpisu].

Zaručený elektronický podpis je informace v elektronické podobě, jejímž obsahem jsou digitální data, která podepisující osoba vytváří pomocí svého soukromého klíče a zajišťuje jimi integritu a nepopiratelnost původu podepsaných dat. Jde o bezpečnější formu elektronického podpisu, která svazuje podepsaný dokument s vlastníkem specifického šifrovacího klíče. Takový elektronický podpis umožňuje ověření, že odesílatel je skutečně tím, za koho se vydává, a že datová zpráva nebyla modifikována od doby svého podepsání. Zaručený elektronický podpis je tak v současné době jedním z hlavních nástrojů identifikace a autentizace osob v prostředí internetu, přičemž identifikaci lze zjednodušeně vymezit jako zjištění identity subjektu, zatímco autentizaci jako ověření, že subjekt je tím, za koho se prostřednictvím této identity vydává (srov. Smejkal, V. a kol.: Právo informačních a telekomunikačních systémů, 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. s. 79).

To je také důvodem, proč jednotlivé procesní právní předpisy postupně umožnily činit podání v elektronické formě s tím, že pokud např. žalobce zaslal žalobu elektronicky bez ověřeného podpisu a ve lhůtě tří dnů ji nepotvrdil písemným originálem (§ 37 odst. 2 s. ř. s.), soud k ní neměl přihlídnout, řízení o ní neměl vůbec zahajovat, neboť slovy § 32 s. ř. s. žádný návrh soudu nedošel (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2007, č. j. 1 Afs 133/2006 - 48, zveřejněný na www.nssoud.cz). Bylo-li proto podání obsahující úkon, jímž se disponuje řízením nebo jeho předmětem, učiněno elektronicky bez elektronického podpisu, musí být do tří dnů potvrzeno písemným podáním shodného obsahu nebo musí být předložen jeho originál, jenž v sobě zahrnuje nejen původní vyhotovení v listinné podobě, nýbrž i původní vyhotovení elektronického podání s elektronickým podpisem splňujícím požadavky zákona o elektronickém podpisu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2007, č. j. 2 Afs 81/2006 - 77, publikovaný pod č. 1142/2007 Sb. NSS, dostupný též na www.nssoud.cz).

Obdobnou konstrukci zacházení s elektronickými podáními obsahuje rovněž zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), dle kterého, je-li písemné podání učiněno telefaxem nebo v elektronické podobě, je třeba jej ve lhůtě tří dnů doplnit předložením jeho originálu, případně písemným podáním shodného znění, jinak soud k těmto podáním nepřihlíží.

Lze tedy vysledovat poměrně jasnou vazbu procesních účinků elektronického podání na jeho elektronické podepsání, případně jiné doplnění, jež vychází primárně z ustanovení § 11 odst. 1 zákona o elektronickém podpisu, dle něhož: *„V oblasti orgánů veřejné moci je možné za účelem podpisu používat pouze zaručené elektronické podpisy a kvalifikované certifikáty vydávané akreditovanými poskytovateli certifikačních služeb (dále jen "uznávaný elektronický podpis"). To platí i pro výkon veřejné moci vůči fyzickým a právnickým osobám. Pokud je uznávaný elektronický podpis užíván v oblasti orgánů veřejné moci, musí kvalifikovaný certifikát obsahovat takové údaje, aby osoba byla jednoznačně identifikovatelná. Strukturu údajů, na základě kterých je možné osobu jednoznačně identifikovat, stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.“*

Proto také správní řád v § 37 odst. 5 stanoví obligatorní náležitost elektronického podání se zaručeným elektronickým podpisem a ten, kdo takové podání činí, musí uvést rovněž poskytovatele certifikačních služeb, který vydal jeho certifikát a vede jeho evidenci, nebo připojit daný certifikát ke svému podání.

Poskytovatelem certifikačních služeb je fyzická osoba, právnická osoba nebo organizační složka státu, která vydává certifikáty a vede jejich evidenci, případně poskytuje další služby spojené s elektronickými podpisy [§ 2 písm. h) zákona o elektronickém podpisu]; certifikátem je datová zpráva, která je vydána poskytovatelem certifikačních služeb, spojuje data pro ověřování elektronických podpisů s podepisující osobou a umožňuje ověřit její identitu, nebo spojuje data pro ověřování elektronických značek s označující osobou a umožňuje ověřit její identitu [§ 2 písm. k) zákona o elektronickém podpisu].

Z výše uvedeného je zřejmé, že pro to, aby elektronická komunikace účastníka řízení se správním orgánem měla předpokládané procesní účinky, je nutno používat elektronický podpis splňující požadavky ve smyslu zákona o elektronickém podpisu,

případně dané elektronické podání doplnit způsobem předpokládaným ve správním řádu (§ 37 odst. 4). Takové podání je pak postaveno naroveň klasickému podání v písemné podobě či ústnímu podání do protokolu. Pokud by stěžovatelka učinila podání, které by bylo opatřeno zaručeným elektronickým podpisem, ale postrádalo by některou z předepsaných obsahových náležitostí, bylo by povinností správního orgánu v souladu s § 37 odst. 3 správního řádu stěžovatelku vyzvat k jejich doplnění. Pokud však stěžovatelka neučinila podání v zákonem stanovené formě, bylo třeba postupovat podle ustanovení § 37 odst. 4 správního řádu, tj. podání do 5 dnů písemně nebo ústně do protokolu potvrdit či opatřit elektronickým podpisem. Nepostupovala-li stěžovatelka dle ustanovení § 37 odst. 4 správního řádu, pak její podání, nebylo způsobilé zahájit předmětné správní řízení a nelze k němu vůbec přihlížet, ani odstraňovat jeho případné obsahové vady. Správní orgán vždy přihlíží k podáním učiněným zákonem předepsanou formou, podání učiněná jinou formou se stanou v řízení relevantní pouze za předpokladu jejich následného doplnění (do 5 dnů) některou z uvedených kvalifikovaných forem podání.

Stěžovatelka odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 24. 4. 2006, sp. zn. IV. ÚS 319/05, publikovaný pod č. 89 Sb. n. u. US, sv. 41, str. 141 (viz též <http://nalus.usoud.cz>), s tím, že dle tohoto rozhodnutí je třeba zajistit rovnost elektronických podání a podání v písemné podobě. Dle názoru Nejvyššího správního soudu není uvedené rozhodnutí pro právní závěry stěžovatelky relevantní. Pro úplnost zdejší soud připomíná níže uvedené skutkové a právní okolnosti dané věci: Zástupce stěžovatelů zaslal dne 3. 6. 2005 Ústavnímu soudu podání označené jako ústavní stížnost v elektronické podobě se zaručeným elektronickým podpisem prostřednictvím akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb. Toto písemné podání zástupce stěžovatelů ve lhůtě tří dnů písemně nedoplnil a ústavní soud se zabýval tím, zda takové podání je či není rovno "klasickému" podání v písemné podobě. Tedy, zda je či není jej třeba doplnit, jak to ve vztahu k elektronickým podáním obecně požaduje o. s. ř. Dospěl přitom k závěru, dle něhož *„výklad ustanovení § 42 odst. 1 věta první o.s.ř. po novele provedené zákonem o elektronickém podpisu č. 227/2000 Sb. je i nadále zachovatelný a podání v elektronické podobě splňující výše uvedené požadavky zákona o elektronickém podpisu je podáním rovnocenným s podáním v písemné podobě na papíře s vlastnoručním podpisem, zatímco elektronicky učiněné podání bez zaručeného elektronického podpisu je nutné do 3 dnů doplnit. K tomuto závěru přispívá i systematický výklad v rámci dalších procesních předpisů, neboť normu nelze vykládat izolovaně, ale též v souvislostech celého právního řádu.“*

V této souvislosti Ústavní soud připomněl mimo jiné i úpravu obsaženou ve správním řádu s tím, že: *„umožňuje v ustanovení § 37 odst. 4 učinit podání písemně nebo ústně do protokolu anebo v elektronické podobě podepsané zaručeným elektronickým podpisem. Podání v elektronické podobě bez zaručeného elektronického podpisu je třeba doplnit do 5 dnů.“* Ústavní soud tedy podobně jako tomu bylo i v nyní projednávané věci odmítl akceptovat elektronické podání bez zaručeného elektronického podpisu, které nebylo zákonem předpokládaným způsobem doplněno. V tomto ohledu tudíž nelze odkaz stěžovatelky na citované rozhodnutí Ústavního soudu považovat za potvrzující její právní názor, spíše naopak.

Obdobně neopodstatněně se stěžovatelka snaží argumentovat také ustanovením § 14 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, neboť předmětné ustanovení

řeší pouze dílčí problém ohledně postupu při podávání a vyřizování žádostí o poskytnutí informace, když za účelem sjednocení rozdílné praxe při podávání žádostí, s účinností od 23. 3. 2006 (novelou provedenou zákonem č. 61/2006 Sb.), stanoví, že: „*je-li žádost učiněna elektronicky, musí být podána prostřednictvím elektronické podatelny povinného subjektu, pokud ji povinný subjekt zřídil. Pokud adresa elektronické podatelny není zveřejněna, postačí podání na jakoukoliv elektronickou adresu povinného subjektu.*“ To znamená, že citované ustanovení upravuje zacílení tohoto druhu komunikace, tj. kam (na jakou adresu) má být elektronicky činěná žádost zaslána, z čehož rozhodně nelze dovodit, že není stanovena povinnost elektronického podpisu při učinění podání v elektronické podobě, jak tvrdí stěžovatelka. Nehledě na to, že z výše uvedeného je patrné, že v rozhodné době, tj. v době podání žádosti (7. 2. 2006) a následného rozkladu (24. 2. 2006), § 14 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím neplatil, resp. obsahoval zcela jinou textaci, týkající se již samotného věcného vyřízení žádosti.

Právo na svobodný přístup k informacím patří mezi základní práva chráněná Listinou základních práv a svobod a je mu poskytnuta odpovídající procesní ochrana, která je zajištěna právem podat odvolání, resp. rozklad; při jeho projednání je s ohledem na § 16 v souvislosti s § 20 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím, nutno podpůrně vyjít ze správního řádu, jenž pro případ elektronického podání stanoví jasná pravidla jednání, která v projednávané věci nebyla ze strany stěžovatelky dodržena. Komunikace prostřednictvím internetu má totiž svá specifika, jež skýtají na jedné straně nepopíratelné výhody, zejména snadnou dostupnost a rychlost, akcentované stěžovatelkou, na straně druhé také určitá rizika související s možností zneužití tohoto druhu komunikace, nehledě na již zmíněnou potřebu jednoznačné identifikace a autentizace osob v prostředí internetu. Ta by však měla být pro futuro dále podpořena a zajištěna zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, jenž vedle stávajícího institutu elektronického podpisu zavádí další v zásadě rovnocenný institut garantované elektronické komunikace s orgány veřejné moci, a sice institut datových stránek.

S ohledem na vše výše uvedené byla kasační stížnost shledána nedůvodnou a Nejvyšší správní soud ji proto podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. V předmětné věci Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci přiznal náhradu nákladů podle ustanovení § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, spočívající v odměně za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, písemné podání soudu týkající se věci samé) v částce 4200 Kč a v náhradě hotových výdajů v částce 600 Kč, tj. v částce 4800 Kč, zvýšené o daň z přidané hodnoty v sazbě 19 % ve výši 912 Kč, celkem tedy 5712 Kč. Tato částka bude zaplacená z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám právního zástupce stěžovatelky do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že ustanovený zástupce stěžovatelky neprokázal, že proběhla první porada s klientem, která je v rámci právního úkonu převzetí a příprava zastoupení předpokládána ustanovením § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu, považoval Nejvyšší správní soud

za převzetí a přípravu zastupování až prostudování soudního spisu dne 18. 8. 2008, které v daném případě nahradilo první poradu s klientem, a proto určil odměnu pouze za dva úkony právní služby, nikoli za tři tak, jak požadoval ustanovený zástupce ve svém přípise ze dne 25. 11. 2008 (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2007, č. j. 2 Azs 45/2007 - 97, dostupné na www.nssoud.cz).

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. září 2009

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu